

**การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
เรื่อง ถิ่นนี้ศรีสงคราม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านข่า
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2**

**Development of The Local Curriculum in Substance of Learning Social Studies,
Religion and Culture on The Story of TinneeSrisongkram for Prathomsuksa 5 at
Bankha School, Affiliated with the Office of Nakhon Phanom Primary
Educational Service Area 2**

ชญาณ์พัชร ทีสุกะ¹ ดร.มนตรี อนันตรักษ์² และ รศ.ดร.ประสาธ อิศรปรีดา³

Chayapach Teesuka,¹ Dr. Montree Anantarak² and Prof. Assoc. Dr. Prasart Isarapreedaa³

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาหลักสูตรและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

² ค.ด.(การวัดและประเมินผลการศึกษา) อาจารย์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

³ Ph.D, (Education-Psychological & Cultural Studies) รองศาสตราจารย์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องถิ่นนี้ศรีสงคราม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านข่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 2) พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 3) หาค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ 4) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน และ 5) ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนของนักเรียน ประชากรได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านข่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 จำนวน 3 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 66 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนบ้านข่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 18 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ 1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ประกอบด้วยข้อสอบ จำนวน 30 ข้อ มีค่าความยากระหว่าง 0.33 ถึง 0.73 ค่าอำนาจจำแนก 0.23 ถึง 0.66 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.91 2) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียน ประกอบด้วยข้อความ จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.62 ถึง 0.84 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) ชนิดกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระจากกัน (Dependent Sample) ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรท้องถิ่น มีคุณภาพอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ 86.84/84.43 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ มีค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ เท่ากับ 0.7439 คิดเป็นร้อยละ 74.39 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนาหลักสูตร / หลักสูตรท้องถิ่น / ถิ่นนี้ศรีสงคราม

ABSTRACT

This research aimed 1) to develop the local curriculum in substance of learning social studies, religion and culture on the story of TinneeSrisongkram for prathomsuksa 5 at Bankha School, affiliated with the office of Nakhon Phanom primary educational service area 2; 2) to develop the efficient learning management plans as the condition of 80/80; 3) to find out an effectiveness index of learning management plans; 4) to compare the learning

achievement between the pre-learning and the post-learning; and (5) to examine satisfaction toward students' learning. The populations selected by a simple random sampling are total 66 students of Prathomsuksa 5 from 3 classrooms, affiliated with the office of Nakhon Phanom primary educational service area 2. The samples selected in the conduct of the research were the 18 students of the classroom no. 5/1, the first semester in academic year 2011 at Ban Kha School. The tools used were (1) the tests of four multiple choices of learning achievement. Of those were total 30 testing papers designed by the difficulty which was between 0.33 and 0.73, the discrimination was from 0.23 to 0.66, and the whole reliability of the test was 0.91 (2) the satisfaction questionnaires included 20 details of students' learning, the discrimination was between 0.62 and 0.84, and the whole reliability was 0.95. Statistics used were percentages, mean, standard deviation, and t-test of dependent sample.

The findings revealed that the local curriculum in substance of learning social studies, religion and culture on the story of Tinnee Srisongkram for Prathomsuksa 5 was at the highest proper level. The efficiency of learning management plans was 86.84/84.43 (E_1/E_2) which was higher than the condition of 80/80 indicated. The effectiveness index of learning management plans was 0.7439 that accounted for 0.7439 percentages. The students' learning achievement of the post-learning was significantly higher than the pre-learning at 0.01. The Prathomsuksa 5 students satisfied their learning at the highest level.

Keywords : Development of Curriculum / Local Curriculum / Tinnee Srisongkram

บทนำ

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเป็นภารกิจหนึ่ง ของสถานศึกษาที่จะต้องดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 โดยให้คณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจน เพื่อการศึกษาต่อ โดยให้สถานศึกษามีหน้าที่ในการจัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับชุมชน และสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวชุมชนสังคม และประเทศชาติ สถานศึกษาเป็นหน่วยงานการศึกษา ระดับปฏิบัติการที่จะต้องนำกรอบสาระการเรียนรู้มา จัดทำรายละเอียดเนื้อหา องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา และสภาพของชุมชนนั้น (ศึกษาธิการ. 2545 : 10) ซึ่งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้จัดทำกรอบและแนวทางสำหรับท้องถิ่นและสถานศึกษา ในการนำไปจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นและจัดการเรียนการสอน ดังนั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการนำไปสร้างหลักสูตรท้องถิ่น โดยนำตัวชี้วัดในสาระการเรียนรู้ที่มีความต้องการมาจัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อนำไปจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และบริบทของสังคม ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องราวในท้องถิ่นตนเอง ซึ่งเป็นเรื่องราวที่อยู่ใกล้ตัว เช่น สภาพทั่วไปที่ตั้ง อาณาเขต สภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ เศรษฐกิจ สังคม การดำรงชีวิต ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ตลอดจนสภาพปัญหาในท้องถิ่นสังคมนั้นๆ อันจะทำให้ผู้เรียนเกิดความรัก ความผูกพัน และความภูมิใจในท้องถิ่นของตน

ต้องการของท้องถิ่น และบริบทของสังคม ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องราวในท้องถิ่นตนเอง ซึ่งเป็นเรื่องราวที่อยู่ใกล้ตัว เช่น สภาพทั่วไปที่ตั้ง อาณาเขต สภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ เศรษฐกิจ สังคม การดำรงชีวิต ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ตลอดจนสภาพปัญหาในท้องถิ่นสังคมนั้นๆ อันจะทำให้ผู้เรียนเกิดความรัก ความผูกพัน และความภูมิใจในท้องถิ่นของตน

อำเภอศรีสงคราม มีสถานที่สำคัญและแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งที่น่าสนใจ ปัจจุบันยังมีเยาวชนในท้องถิ่นอีกมาก ที่ยังไม่ทราบเกี่ยวกับเรื่องราวหรือประวัติความเป็นมาของอำเภอศรีสงคราม รวมถึงข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งควรส่งเสริมและให้การศึกษแก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รู้จัก ทำให้เกิดความรักและภูมิใจในท้องถิ่นของตนมากขึ้น และจะเป็นการแนะนำหรือประชาสัมพันธ์ท้องถิ่นของตนให้แก่ผู้อื่นได้รู้จัก และเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวหรือบุคคลอื่นที่สนใจ มาเที่ยวอำเภอศรีสงครามอีกด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องถิ่นนี้ ศรีสงคราม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านข่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

2. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ถิ่นนี้ศรีสงคราม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านข่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

3. เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการ เรียนรู้ หลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม เรื่อง ถิ่นนี้ศรีสงครามชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน บ้านข่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ นครพนม เขต 2

4. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ถิ่นนี้ ศรีสงคราม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านข่า สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ นครพนม เขต 2

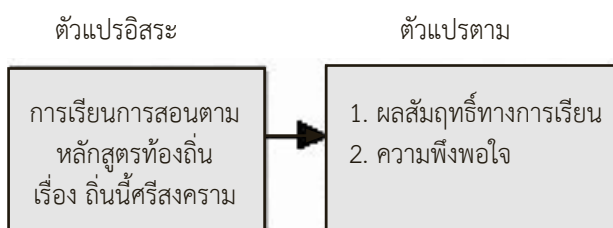
5. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการ จัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเรื่องถิ่นนี้ศรีสงคราม ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 โรงเรียนบ้านข่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรี ขันธ์ นครพนม เขต 2

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านข่า ที่เรียน ตามแผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ถิ่นนี้ศรีสงคราม ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องถิ่นนี้ศรีสงคราม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านข่า สำนักงานเขต พื้นที่ การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ นครพนม เขต 2 ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ ทฤษฎี แนวคิด หลักการของนักการศึกษาจากเอกสาร และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หลากหลายวิธีที่มีความสอดคล้องระหว่างตัวแปรอิสระ และ ตัวแปรตาม เป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพประกอบ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนบ้านข่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ นครพนม เขต 2 จำนวน 3 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งสิ้น จำนวน 66 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนบ้านข่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ นครพนม เขต 2 จำนวน 18 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้ห้องเป็นหน่วยในการสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ในครั้งนี้ได้แก่

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
2. แบบสอบถามความพึงพอใจ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัย เก็บข้อมูลและรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยขอหนังสือจาก มหาวิทยาลัยนครพนม เพื่อขอความอนุเคราะห์จากโรงเรียนบ้าน ข่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ นครพนม เขต 2 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล และนำผลมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ แต่ละชนิด จากนั้นนำผลที่ได้มาวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. คุณภาพของหลักสูตร ด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. นำผลการทดลองสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ถิ่นนี้ศรีสงคราม จำนวน 6 แผน มาหา ประสิทธิภาพ E_1/E_2 ของแผนการจัดการเรียนรู้ ตามเกณฑ์ 80/80
3. นำผลการทดลองสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ หลักสูตร เรื่อง ถิ่นนี้ศรีสงคราม มาหาค่าดัชนีประสิทธิผลของ แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ E.I.
4. นำผลการทดลองสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ถิ่นนี้ศรีสงคราม มาเปรียบเทียบความ

แตกต่างกันระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการทดสอบค่าที่ $t - test$

5. นำข้อมูลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ถิ่นนี้ศรีสงคราม มาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ถิ่นนี้ ศรีสงคราม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 คุณภาพโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งต่างก็มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 รองลงมา คือด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านโครงสร้าง และเนื้อหา และด้านอัตราเวลาเรียน ตามลำดับ

2. ผลการประเมินหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ถิ่นนี้ศรีสงคราม มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.84/84.43 (E_1/E_2) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

3. ผลการหาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ถิ่นนี้ศรีสงคราม มีค่าเท่ากับ 0.7439 หรือคิดเป็นร้อยละ 74.39

4. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ถิ่นนี้ศรีสงคราม นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

5. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ถิ่นนี้ ศรีสงคราม พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง ถิ่นนี้ ศรีสงคราม หลักสูตรมีคุณภาพโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้และด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งต่างก็มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 รองลงมา คือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านโครงสร้าง และเนื้อหา และด้านอัตราเวลาเรียน ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการสร้างหลักสูตร ได้ผ่านกระบวนการสร้างอย่างมีระบบและวิธีการที่เหมาะสม คือ มีการศึกษาหลักสูตรการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ศึกษาธิการ. 2551 : 8) แนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แนวทางจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรท้องถิ่น ทำให้เข้าใจลักษณะของหลักสูตร องค์ประกอบของหลักสูตร แนวทางการจัดทำสาระการเรียนรู้ วิเคราะห์เชื่อมโยงมาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐาน มาตรฐาน และขอบข่าย สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น และกำหนดสาระการเรียนรู้รายปี ตามความต้องการของผู้เรียน กำหนดเป้าหมายของหลักสูตรในการพัฒนาผู้เรียนไว้อย่างชัดเจน ทั้งด้านความรู้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกระบวนการ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น จึงทำให้รายละเอียดขององค์ประกอบของหลักสูตรท้องถิ่นมีความสมบูรณ์ ประกอบกับได้ผ่านกระบวนการตรวจสอบจากประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ อีกทั้งได้ผ่านการประเมินและตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ ผ่านการทดลอง ใช้กับนักเรียนเพื่อหาความเหมาะสมในด้านการใช้ภาษา เนื้อหา เวลา กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และได้แก้ไขปรับปรุงก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่าง จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ถิ่นนี้ศรีสงคราม มีคุณภาพโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ สากลรัตน์พันธ์ (2552 : 120-123) ได้ทำการวิจัย เรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกหน่อไม้ฝรั่งอินทรีย์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัย พบว่าผลการประเมินโครงสร้างหลักสูตร โดยใช้การประเมินรูปแบบซิปปหรือซิปปโมเดล (CIPP Model) หลักสูตรมีคุณค่าและเหมาะสม กับท้องถิ่นมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา เพ็ญศรี (2551 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการประดิษฐ์บายศรีด้วยใบตอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดอุทัย (เขาวนวิทยา) ผลการวิจัยพบว่า ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการประดิษฐ์บายศรีด้วยใบตอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดอุทัย (เขาวนวิทยา) หลักสูตรมีคุณภาพอยู่ในระดับดี

2. ผลการหาประสิทธิภาพของแผนการจัด การเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ถิ่นนี้ศรีสงคราม มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.84/84.43(E_1/E_2) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้

อาจเป็นเพราะในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ ได้ผ่านกระบวนการสร้างอย่างเป็นระบบใช้วิธีที่เหมาะสม มีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามกรอบทิศทางที่กำหนดในหลักสูตร กำหนดรายละเอียดในองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับหลักสูตรท้องถิ่นที่ได้พัฒนาขึ้น กิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเลือกรูปแบบที่เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและสาระการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนแต่ละสาระ เรียงลำดับขั้นตอนการจัดกิจกรรมตามโครงสร้างการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ใช้สื่อและวัสดุ อุปกรณ์ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ใช้การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ในการออกแบบการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผน ได้กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และทักษะกระบวนการ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นทักษะกระบวนการให้มากที่สุด เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นพบและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ และสื่อการเรียนรู้ในท้องถิ่น จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้แผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องถิ่นนี้ศรีสงคราม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สีอำพร วรวัตร (2552 : 85-87) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง จังหวัดขอนแก่น โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ แบบร่วมมือ เทคนิคจิกซอว์ ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.46/81.15 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 และสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญร่วม ตาลจินดา (2551 : 116-120) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง การทำไม้กวาดดอกหญ้า กลุ่มสาระงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.49/83.52 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

3. ผลการหาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องถิ่นนี้ศรีสงคราม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเท่ากับ 0.7439 หรือคิดเป็นร้อยละ 74.39 ซึ่งหมายความว่าหลังจากที่นักเรียนได้เรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นแล้ว นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนเพิ่มขึ้น 0.7439 หรือมีความก้าวหน้าในการเรียนเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 74.39 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนา

ขึ้นนั้นมีประสิทธิภาพ เพราะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยยัดนักเรียนเป็นสำคัญ นักเรียนได้เรียนรู้ จากภูมิปัญญาท้องถิ่น มีลำดับขั้นตอนในการฝึกปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง กิจกรรมการเรียนการสอนได้สอดแทรกสิ่งแปลกใหม่สำหรับนักเรียนแตกต่างจากบทเรียนในชั้นเรียนตามปกติ นักเรียนมีโอกาสทำงานร่วมกับเพื่อนนักเรียนด้วยกัน สื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่นักเรียนหาได้ในท้องถิ่น จึงทำให้นักเรียนมีพัฒนาการในด้านแนวความคิดใหม่ตลอดเวลา จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้แผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ถิ่นนี้ศรีสงคราม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าดัชนีประสิทธิผลเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญร่วม ตาลจินดา (2551 : 116-120) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง การทำไม้กวาดดอกหญ้า กลุ่มสาระงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัย พบว่าค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าดัชนีประสิทธิผล ในการเรียนรู้เท่ากับ 0.8210 แสดงว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนร้อยละ 82.10 และสอดคล้องกับงานวิจัย ของสีอำพร วรวัตร (2552 : 85-87) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง จังหวัดขอนแก่น โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิคจิกซอว์ ผลการวิจัย พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6830 แสดงว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเป็นร้อยละ 68.30

4. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องถิ่นนี้ศรีสงคราม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนได้ใช้วัสดุอุปกรณ์ในท้องถิ่น โดยใช้ของจริงทั้งหมด เน้นทักษะการปฏิบัติและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้กระบวนการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ นักเรียนได้รับประสบการณ์จริง เนื้อหาที่เรียนนักเรียนได้เรียนรู้เรื่องราวของท้องถิ่นของตน ซึ่งพอจะมีความรู้ติดตัว อยู่บ้างทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของอิทธิเดช น้อยไม้ (2545 : 63-65) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง นครปฐมบ้านเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนของนักเรียน ที่เรียนตามหลักสูตรท้องถิ่นสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เรียนตามหลักสูตรท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ สำราญ โคตรบุรี (2552 : 171-176) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง การอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ จังหวัดอุบลราชธานี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัย พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของพรทิพย์ หุ่นสะดี (2553 : 65-67) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นหน่วยการเรียนรู้อำเภอสัตหีบ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัย พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้หลักสูตรท้องถิ่นหน่วยการเรียนรู้อำเภอสัตหีบ สูงกว่าก่อนการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ถิ่นนี้ศรีสงคราม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเนื้อหาที่ใช้สอนในหลักสูตร เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับอำเภอศรีสงคราม ซึ่งเป็นท้องถิ่นที่นักเรียนอาศัยอยู่และรู้จักดีพอสมควร นั่นหมายถึง นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวของตนเอง โดยผู้วิจัยพยายามจัดสิ่งแวดล้อมให้ใกล้เคียงกับ ที่เป็นจริง โดยสอดแทรกเพลง เกม และกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน ประทับใจในกิจกรรม ที่ทำงานเกิดความรัก ความเข้าใจในวิถีการดำเนินชีวิตของคน ในท้องถิ่นส่งผลให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ บุญร่วม ตาลจินดา (2551 : 116-120) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำไม้กวาดดอกหญ้า กลุ่มสาระการเรียนรู้งานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำไม้กวาดดอกหญ้ามีความ พึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ สีอำพร วรวัตร (2552 : 85-87) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่ม สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง จังหวัดขอนแก่น

โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิคจิกซอว์ ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญเพชร พลวงค์ (2551 : 125-127) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง แดนดินถิ่นบั้งไฟพญานาค ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองหมู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ผลการวิจัยพบว่าเจตคติต่อการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัย ของสาธิตา ศรีธนะ (2553 : 161-165) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สุศึกษาและพลศึกษา เรื่อง การเคลื่อนไหวด้วยท่ารำโย้ยกองเลง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอากาศอำนวยศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า เจตคติของนักเรียนที่ผ่านการเรียนรู้ ตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นอยู่ ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ก่อนการนำหลักสูตรไปใช้ครูหรือผู้ใช้หลักสูตร ควรศึกษารายละเอียดต่างๆ ของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรให้เข้าใจ
2. ระยะเวลาในการใช้หลักสูตรอาจมีการยืดหยุ่นได้ โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้นำหลักสูตรไปใช้
3. ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม และสอดคล้องกับเนื้อหา เวลาเรียน และสภาพความเป็นจริงของท้องถิ่น
4. ควรมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรนี้ทุกครั้งที่นำไปใช้ เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชนในระดับชั้นอื่นๆ
2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ และระดับชั้นอื่นๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กาญจนา เฟื่องศรี. (2551). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีเรื่อง การประดิษฐ์บายศรีด้วยใบตอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดอุทัย (เขาวนวิทยา).

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. พระนครศรีอยุธยา :
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

ขวัญเพชร พลวงค์. (2551). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
เรื่องแดนดินถิ่นบึงไฟพญานาค ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนบ้านหนองหมู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
หนองคาย เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต.
สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

บุญร่วม ตาลจินดา. (2551). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
เรื่อง การทำไม้กวาดดอกหญ้า กลุ่มสาระการงาน
อาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.
การศึกษาค้นคว้าอิสระ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาสารคาม
: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พรทิพย์ หุ่นสะดี. (2553). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
หน่วยการเรียนรู้ อำเภอสัตหีบ สำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.
ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2545).หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2544. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
องค์การรับส่งสินค้า และพัสดุภัณฑ์.

_____. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้า
และพัสดุภัณฑ์.

สากล รัตนพันธุ์. (2552). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่ม
สาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง
การปลูกหน่อไม้ฝรั่งอินทรีย์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาสารคาม :
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สาธกา ศรีธนะ. (2553). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง
การเคลื่อนไหวด้วยท่ารำโย้ยกองเลง ชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1 โรงเรียนอากาศอำนวยศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่กา
รศึกษาสกลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต.
สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สีอำพร วรวัตร. (2552). การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง จังหวัดขอนแก่น โดย
ใช้รูปแบบการจัดการ เรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค
จิกซอร์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต.
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สำราญ โคตรบุรี. (2552). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
เรื่อง การอนุรักษ์โบราณสถานโบราณวัตถุ จังหวัด
อุบลราชธานี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่
6. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. อุบลราชธานี :
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

อิทธิเดช น้อยไม้. (2545). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง
นครปฐมบ้านเรา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 4. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี :
มหาวิทยาลัยบูรพา.